

Донбаська державна машинобудівна академія

Силабус навчальної дисципліни

«Безпека життєдіяльності та основи здорового способу життя»

на 2024 / 2025 навчальний рік

Галузь знань	13 «Механічна інженерія»
Спеціальність	131 «Прикладна механіка»
ОПП (ОНП)	«Прикладна механіка»
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Форма навчання	Денна
Семестр, в якому викладається дисципліна	1 (навчання на базі ПЗСО)
Статус дисципліни	обов'язкова
Обсяг дисципліни	90 годин (3 кредити ЄКТС)
Мова викладання	українська
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс
Факультет	Факультет інтегрованих технологій і обладнання (ФІ-ТО)
Кафедра	Хімії та охорони праці
Розробник	Доцент, к.х.н. Марченко Інна Леонідівна
Викладач, який забезпечує проведення лекційних занять	Доцент, к.х.н. Санталова Ганна Олександрівна
Викладач, який забезпечує проведення практичних/лабораторних занять	Доцент, к.х.н. Санталова Ганна Олександрівна
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Навчальна аудиторія (лабораторія) 1407 на кафедрі Хімії та ОП. Лекційні заняття – мультимедійна установка та ноутбук
Лінк на дисципліну	http://www.dgma.donetsk.ua/obschaya-informatsiya-hiop.html http://moodle-new.dgma.donetsk.ua/course/view.php?id=539

Кількість годин	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Вид підсумкового контролю
90	15	15	-	60	Залік

Опис навчальної дисципліни

Предмет навчання	<p>Безпека життєдіяльності та основи здорового способу життя - це галузь науково-практичної діяльності, спрямована на вивчення загальних закономірностей виникнення небезпек, їх властивостей, наслідків впливу на організм людини, основ захисту здоров'я та життя людини й середовища від небезпек, а також на розробку і реалізацію відповідних засобів та заходів щодо створення і підтримки здорових й безпечних умов життя і діяльності людини.</p>
Мета дисципліни	<p>Мета вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та основи здорового способу життя» полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.</p>
Чому можна навчитися (результати навчання)	<p>Програмні результати навчання: – враховувати при прийнятті рішень основні фактори техногенного впливу на навколишнє середовище і основні методи захисту довкілля, охорони праці та безпеки життєдіяльності.</p>
Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)	<p>Вивчення дисципліни «Екологія» формує у студентів наступні програмні компетентності:</p> <p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях • Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. • Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. • Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. <p>Фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Здатність виконувати технічні вимірювання, одержувати, аналізувати та критично оцінювати результати вимірювань.
Навчальна логістика	<p>Тема1. Предмет БЖД, його мета. Середовище існування людини.</p> <p>Актуальність проблем безпеки життєдіяльності. Проблеми безпеки в системі "людина - середовище проживання" основа виникнення науки БЖД. Аксиома про потенціальну небезпеку.</p>

Предмет БЖД, його мета. Теорія, методологія і засоби БЖД.

Середовище існування людини, види. Біосфера, характеристика, учення про біосферу. Розвиток біосфери. Природні і антропогенні чинники середовища проживання. Взаємодія людини з середовищем проживання. Енергетичне забруднення біосфери: теплові викиди, шум, вібрація, ультразвук, інфразвук, іонізація, електромагнітні випромінювання, електромагнітні поля. Екологічна криза. Засоби охорони та оптимізації навколишнього середовища (різноманітні засоби очищення компонентів біосфери, раціональне природокористування, маловідходні та безвідходні технології, екологічна і природоохоронна освіта і виховання, міжнародне співробітництво та інші).

Тема 2. Основні положення теорії ризику .

Безпека життєдіяльності - наука про небезпеку. Небезпека, класифікація небезпеки. Номенклатура небезпеки. Відкриття небезпеки. Причини і наслідки небезпеки. Кількісна оцінка небезпеки. Ризик. Класифікація ризику. Оцінка міри ризику. Концепція прийняттого ризику. Системний аналіз безпеки - методика вивчення ризику:- система, системний аналіз, принцип системності; методологія системного аналізу, його мета, послідовність вивчення небезпеки, засіб аналізу ризику системи за допомогою дерева відмов.

Тема 3. Характеристика людини як елемента системи "людина - середовище існування".

Людина як елемент системи "людина - середовище існування", психологічні чинники в питаннях безпеки .

Психологія безпеки діяльності :- психічні процеси, властивості і стани,- запердельні форми психічного стану, особливі психічні стани,- виробничі психічні стани (стан стомлення, монотонності, емоційна напруг), психологічні причини утворення небезпечних ситуацій і виробничих травм, поведження людини в аварійних ситуаціях, стимулювання безпеки діяльності.

Психологічні та психофізичні характеристики людини : характеристика аналізаторів, антропометричні характеристики, психічні функції і процеси. Працездатність людини і динаміка :- стрес і адаптація, фази працездатності,- заходи по підтримці оптимально працездатності.

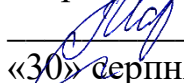
Тема 4. Основи забезпечення БЖД

Принципи, засоби, методи забезпечення безпеки діяльності людини. Ергономіка, предмет, завдання, основні визначення. Взаємозв'язок " людина - машина". Функції людини в системах " людина - машина ". Збігання характеристик людини і виробничого середовища: інформаційна, біофізична, енергетична, просторово-антропометрична, техніко-естетична. Надійність людини як ланки складної технічної системи. Критерії оцінки діяльності оператора. Гранично допустимі норми

	<p>діяльності оператора. Оцінка надійності системи " людина - машина ". Виробниче середовище і безпека діяльності людини :шкідливі чинники виробничого середовища і вимоги до навколишнього середовища з позицій БЖД.</p> <p>Питання безпеки життєдіяльності в законодавчих і нормативно-технічних документах.</p> <p>Тема 5. Здоров'я людини. Перша допомога.</p> <p>Призначення першої долікарської допомоги та загальні принципи її надання. Надання першої допомоги при враженні діяльності мозку, зупинці дихання та серцевої діяльності. Перша допомога при кровотечах та ушкодженнях м'яких тканин. Перша допомога при вивихах, розтягуваннях і розривах зв'язок та при переломах кісток. Долікарська допомога при термічних впливах та хімічних опіках. Допомога при отруєннях. Допомога при ураженні електричним струмом та блискавкою. Надання першої допомоги при утопленні</p>
Пререквізити	<p>Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності та основи здорового способу життя» використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук з філософії, біології, фізики, хімії, соціології, психології, екології, економіки, менеджменту</p>
Постреквізити	<p>Основи охорони праці, Основи наукових досліджень</p>
Політика курсу	<p>Курс передбачає індивідуальну та групову роботу.</p> <p>Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.</p> <p>Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час консультації викладача.</p> <p>Під час роботи над індивідуальними завданнями та проектами не допустимо порушення академічної доброчесності.</p> <p>Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.</p>
Оцінювання досягнень	<p>При визначенні загальної оцінки враховуються результати поточного контролю (практичні заняття, реферат), а також результати захисту індивідуальних завдань та самостійної роботи.</p> <p>Залік за системою ЕКТС отримують здобувачі, які виконали всі види робіт і набрали не менше 55 зі 100 балів за результатами навчання.</p> <p>55-100 балів - виставляється, якщо здобувач виявив певні знання основного програмного матеріалу в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, у цілому впорався з поставленим завданням, припустився незначних помилок в арифметичних розрахунках, демонстрував здатність упоратися з виконанням завдань, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.</p> <p>0-55 балів – «Не зараховано» - виставляється, якщо здобувач виявив серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу,</p>

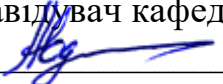
	зробив принципові помилки, не зміг розв'язати типові задачі, провести розрахунки тощо.
Інформаційне забезпечення	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Джигирей В.В., Жидецкий В.Ц. Безпека життєдіяльності.-Львів:Афіша.2000.-254 с. 2. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: Навч. посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко - К.: , 2004. – 328с. 3. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред.. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с. 4. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/ за ред. /Є. П. Желібо, і В.М. Пічі. – Львів: Піча Ю.В., К.: "Каравела", Львів: "Новий Світ., 2002. – 328 с. 5. Касьянов М.А., Ревенко Ю.П., Медяник В.О., Арнаут І.М., Друзь О.М., Тищенко Ю.А. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. – 284 с. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Концепція освіти з наряду "Безпека життя і діяльності людини" / В.О. Кузнецов, В.В. Мухін, О.Ю. Буров та ін. // Інформаційний вісник. Вища освіта. – К.: Вид-во наук.-метод. центру вищої освіти МОНУ, 2001. – № 6. – С. 6–17. 7. Ліпкан В.А. Безпекознавство: Навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 208 с. 8. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2009.- 264 с. 9. Скобло Ю.С., Соколовська Т.Б., Мазоренко Д.І., Тіщенко Л.М., Троянов М.М. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. – Київ: Кондор, 2003. – 424с. 10. Черняков О.Г., Кочін І.В., Сидоренко П.І., Букін В.Є, Костенецький М.І. Медицина катастроф. Навч. посібник. К.: "Здоров'я". 2001, - 348 с.

Розробник:

 / Марченко І.Л./
«30» серпня 2023 р.

Гарант освітньої програми:
«Прикладна механіка»

_____/_____/_____
« ____ » _____ 2023 р.

Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри
хімії та ОП ДДМА
Протокол № 1 від 30.08.2023 р.
Завідувач кафедри
 / Авдеєнко А.П. /

Затверджую:
Декан факультету
ФІТО
_____ / Гринь О.Г. /
« ____ » _____ 2023 р.